

Fördomar är eviga — det är blott föremålen som växlar. Numera ser man lyckligtvis alltmer sällan tidningsrubriker av typ "Finne drog kniv" eller "Zigenarslagsmål på restaurant". Den skulle kunna bero på att vi blivit ett fridsammare folk, men är det sannolikt inte. Den viktigaste orsaken är mera tekniskt betonad: publicistklubben har rekommenderat tidningarna att inte utan särskilda skäl sätta ut nationalitets- eller rasbeteckningar på personer som figurerar i mindre smickrande sammanhang.

Glädjande nog följer tidningarna denna rekommendation i mycket stor utsträckning. Det finns självfallet ingen anledning att genom tanklös rubriksättning underbygga eventuella fördomar om att vissa nationaliteter eller vissa raser skulle ha sämre moraliska egenskaper än andra och således låta hela grupper lida för vad någon enstaka individ ställt till med.

Men tidningarnas behov av dramatik — eller kanske blott variation — i rubriker och ingresser är stort, och därför riktas nu uppmärksamheten i stället mot titlar och yrkesgrupper. Ordet professor gör sig bra i en löpsedelsrubrik; sedan spelar det tydligen mindre roll om titeln, som hänt i ett fall, endast baseras på några föreläsningar vid ett amerikanskt universitet. Direktör är en annan titel med smak av högvilt och näringslivstopp; låt vara att de flesta företag har direktörer på en rad nivåer och åtskilliga direktörers företag är små eller närmast obefintliga. Framför allt är det dock läkare och militärer som fått inta den knivdra-

gande finnens plats som rubrikälsklings. Också härvidlag kan man med olika grepp tumma på sanningen. En dr phil. vid något europeiskt universitet är inte nödvändigtvis läkare, men skriver man "DOKTOR I SKATTERAZZIA" kan okritiska läsare med tanke på ordets vardagliga betydelse inbillas tro, att det rör sig om en speciell skatterazzia inom läkarkåren.

På samma sätt kan ett i och för sig befogat angrepp på några obskyra publikationer i rubrikerna förvandlas till ett angrepp på en hel yrkeskår. Det sker genom att man skriver om "vad MILITÄRERNA läser" i stället för att dra intresset till publikationerna och helt utan hänsyn till att ingenting är bekant om hur mycket vederbörande tidskrifter verkligen läses eller uppskattas.

Naturligtvis kan det många gånger finnas skäl för att särskilt lyfta fram en yrkesgrupp i rubrikerna; det finns yrken och befattningar, där kraven på ett korrekt uppträdande är så stora att avvikelser har nyhetsvärde. Om en advokat begår mened eller en taxeringsintendent falskdeklarerar kan jag förstå den journalist, som särskilt vill framhålla detta. Men om yrket eller befattningen inte har något direkt samband med den förseelse som begåtts — om en arkitekt gör sig skyldig till rattfylleri eller en läkare förskingrar — kan det inte rimligtvis få framställas på ett sätt, som gör alla hans yrkesbröder lidande för hans brott.

Den förföljelse mot vissa yrkesgrupper och titlar som nu pågår i pressen —

och särskilt i vissa tidningar — kan kanske någon gång böttna i tanklöshet, även om man stundom tydligt ser försök att spela på ett förlegat klasstänkande. Vad jag vet finns ännu inga publiceringsregler som uttryckligt avråder från förfarandet. Ändå strider metoden helt mot andan i publicistklubbens saneringssträvanden. Avsikten med de nuvarande rekommendationerna är givetvis att ingen

befolkningsgrupp skall behöva schavottera för vad en av dess medlemmar gjort som enskild person och samma sak måste givetvis gälla för alla minoriteter, det må vara yrkesgrupper, raser eller nationaliteter.

Kort sagt: i dessa Du-reformernas dagar kan man väl begära att också pressen lägger bort titlarna.

Rolf Norberg

POLITISKT ANSVAR

Obestridligen är det numera mycket ovanligt, att utanför den aktiva politikens led auktoritativa och i sina ställningar ledande personer spontant göra uttalanden eller framkasta uppslag eller på annat sätt appellera till den allmänna opinionen. — — — Framför allt saknar man den friska positiva diskussionen, åtminstone innan det blivit för sent och personer ur andra läger med mindre hämningar redan tillägnat sig patenträtten till dem.

Svensk Tidskrift 1938